

ÅRSREGNSKAP 2016

Styrets beretning / Resultatregnskap / Balanse /
Kontantstrømoppstilling / Noter / Revisjonsberetning

Haraldsplass
Diakonale Sykehus

STYRETS ÅRSBERETNING

Virksomhetens art

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS, org. nr. 984 027 737, er et ideelt sykehus eid av Haraldsplass Diakonale Stiftelse. Sykehuset er lokalsykehus i indremedisin for drøyt 140 000 innbyggere i Bergen og Nordhordland og en viktig del av det offentlige helse-tilbudet gjennom driftsavtale med Helse Vest RHF.

Verdibasert drift

Sykehusets visjon om å bidra til livsmestring, helse og lindring - for pasienter og pårørende ligger til grunn for et ufravikelig fokus på helhetlig pasientbehandling i sykehusets strategi og daglig drift. Som diakonal virksomhet arbeider sykehuset kontinuerlig med verdispørsmål, etisk refleksjon og holdninger og har et uttrykt ønske om at våre pasienter, pårørende og medarbeidere skal oppleve kompetanse med hjertevarme. I tillegg bidrar sykehusets mange frivillige til at våre pasienter får en god opplevelse under oppholdet.

Kirurgi

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS sin kirurgiske klinikk har utmerket seg på flere områder, inkl. skulder-, kne- og tykk-tarmoperasjoner. Sykehuset tilbyr både elektiv og øyeblikkelig hjelp tjenester innen kirurgi, ortopedi, anesthesiologi, overvåking og radiologi med tilhørende poliklinisk aktivitet. Den elektive aktiviteten er basert på fritt sykehusvalg. Når det gjelder akutt ortopedisk og kirurgisk behandling har sykehuset et kontraktbasert samarbeid med Helse Bergen HF.

Indremedisin

I indremedisin er Bergen lokalsykehusområde sektorisert. Haraldsplass Diakonale Sykehus AS har ansvar for Arna, Bergenhus og Åsane bydeler i Bergen, og er lokalsykehus for kommunene Austrheim, Fedje, Lindås, Gulen, Masfjorden, Meland, Modalen, Osterøy, Radøy og Samnanger. Den største andelen av innleggelsene i medisinsk klinikk er knyttet til øyeblikkelig hjelp. Ettersom sykehuset har regionfunksjon innen geriatri, er dette en sentral funksjon i klinikken og et tilbud til pasienter i hele Hordaland. Sykehuset har regionfunksjon for lindrende behandling, som ivaretas av Sunniva Senter.

Internasjonalt engasjement

Sykehuset inngikk i 2016 et 3-årig samarbeidsprosjekt med Nkhoma Mission Hospital i Malawi og Hospice Lovisenberg med fokus på kompetanseheving innen lindrende behandling. Gjennom formalisering av et palliativt team og systematisk undervisning har sykehuset i Nkhoma allerede doblet antall polikliniske pasienter, og reiser regelmessig på hjemmebesøk med det palliative teamet. Lokalbefolkningen har fått forståelse for arbeidet det palliative teamet gjør, og familiene som har fått hjelp er positive til oppfølgingen de har fått. Etter et grunnleggende kurs for ansatte ved sykehuset og nærliggende helsesenter i Malawi, ble 15 helsepersonell sertifisert til å jobbe med lindrende behandling. Kurset ble utført i samarbeid med Palliative Care Association of Malawi. Det er også samlet inn penger til opplæring av frivillige i de lokale landsbyene, som er et viktig bindeledd mellom pasienten og sykehuset.

Forskning og utvikling

Parallelt med å yte god pasientbehandling har sykehuset fokus på forskning og utvikling innenfor kliniske fagområder, som geriatri, lindrende behandling, ortopedi og kirurgi. I 2016 hadde sykehuset fire stillinger som kombinerte forskning med klinikk-arbeid; tre på medisinsk klinikk og en på kirurgisk klinikk. Året var preget av høy aktivitet på forskningssiden, med 40 publiserte

artikler og en disputas; Jesper Blomquist for sin avhandling «Surgical treatment of shoulder instability in Norway». I løpet av året var sykehuset også representert på flere internasjonale konferanser med presentasjoner av arbeidet på Haraldsplass. Ut over forskning, er Haraldsplass Diakonale Sykehus AS en viktig utdanningsinstitusjon for medisinstudenter, sykepleiere og andre fagarbeidere. Videre driver sykehuset, i samarbeid med Helse Bergen HF, Lærings- og mestringssenteret i Bergen, med opplæringstilbud til pasienter og pårørende.

Samhandling

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS er opptatt av god samhandling med primærhelsetjenesten og er aktivt involvert i en godt etablert samhandlingsstruktur mellom spesialisthelsetjenesten og 24 kommuner i Hordaland. 1. september 2016 inngikk Gulen kommune samarbeidsavtale med Helse Bergen og Haraldsplass Diakonale Sykehus AS. Oversikt over samhandlingsstruktur, samarbeidende kommuner, ulike samarbeidstiltak og gjeldende avtaler i lokalsykehusområdet er tilgjengelig på www.saman.no.

Sykehuset er representert i driftsgruppene i tilknytning til øyeblikkelig hjelp-sengene i Nordhordland, Bergen kommune og Samnanger. I løpet av året arrangerte sykehuset to godt mottatte samhandlingsseminar for fastlegene, i samarbeid med praksiskonsulentene (PKO).

Pasientsikkerhet

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS har kontinuerlig fokus på å redusere antall uønskede hendelser, og sykehusets ledergruppe og kvalitetsutvalg går jevnlig gjennom rapporter på dette området. Pasientsikkerhetsutvalget kvalitetsikrer lokal saksbehandling av alle Synergi-meldinger som er sendt til Helseledningsdirektoratet. Alle uønskede hendelser skal risikovurderes. De mest alvorlige hendelsene blir etablert i et Lesson Learned-skjema, for å sikre systematisk læringseffekt og deling på tvers av avdelinger og klinikker. Gjennom forbedrings-tavlemøter i medisinsk klinikk er det et regelmessig fokus på forbedring av eksisterende praksis, der Lesson Learned brukes. I 2017 innføres slike møter i resten av sykehuset.

Siden 2012 har sykehuset gjennomført pasientsikkerhetsvisitter på avdelingene og i 2016 ble det gjennomført tre slike visitter. Gjennom denne aktiviteten har flere tiltak blitt iverksatt for å forbedre pasientsikkerheten ytterligere.

Nytt sengebygg for fremtiden

Nytt hovedbygg for sykehuset, det største tiltaket i prosjektprogrammet «Nye Haraldsplass», ble påbegynt 1. juni 2016 etter forberedende byggarbeid på tomten gjennom vinteren og våren. Entreprenørselskapet LAB AS utfører grunnarbeid, råbygg, tett hus og utomhus arbeider i en totalentreprise. Prosjekteringen for de innvendige arbeidene ble ferdigstilt parallelt og entreprenørene kontrahert utover høsten 2016. De innvendige arbeidene starter i juni 2017.

Sykehuset har i 2016 organisert sin planlegging i ett organisasjons- og ett utstyrsprosjekt, og det har vært stor og variert aktivitet i begge gjennom året, der en rekke nødvendige avklaringer ble gjort omkring framtidig organisering. Hele veien videre fram til, og etter, innflytting i september 2018 vil det være behov for en stor innsats i sykehuset for å sette organisasjonen i stand til å benytte mulighetene for kvalitetsheving og effektivisering som følger med det å flytte inn i et helt nytt bygg.

Fortsatt drift

Sykehuset har driftsavtale med Helse Vest RHF om leveranse av sykehustjenester. Denne avtalen konkretiseres gjennom årlige bestillinger. Helse Vest RHF har vært sykehusets primære oppdragsgiver også i 2016.

Per 31.12.2016 overstiger ikke-balanseførte pensjonsforpliktelse selskapets egenkapital. Vurderingen om grunnlaget for fortsatt drift er basert på at det er et offentlig ansvar å dekke de historiske pensjonskostnadene hos ideelle aktører som driver helse- og sosiale tjenester etter avtale med staten.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift i samsvar med regnskapslovens § 3-3, og styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede.

Styret mener sykehuset har en utfordrende drift grunnet underfinansiering som følge av at sykehuset i sine økonomiske rammer ikke likebehandles med foretakene i Helse Vest RHF. Det er dialog med Helse Vest RHF om dette.

Arbeidsmiljø og personale

Sykehuset hadde totalt 886 ansatte og 701 årsverk i 2016. Det foregår et kontinuerlig arbeid med å optimalisere bemanningen innen pleie, merkantil og andre faggrupper.

Sykefraværet i 2016 var på 8,1 prosent (7,8 prosent i 2015), fordelt mellom tre prosent korttidsfravær (2,9 prosent i 2015) og 5,1 prosent langtidsfravær (4,7 prosent i 2015). Totalt sett en økning på 0,3 prosentpoeng fra 2015. Det er spesielt langtidsfraværet som har økt, i noen avdelinger og sykehuset har satt i gang tiltak rettet mot disse.

Arbeidsmiljøet vurderes som godt, og det arbeides kontinuerlig med forbedringsprosesser og tiltak knyttet til dette området. Implementering av nærværsgupper på alle avdelinger har vært viktig for å sikre at problemstillinger tas tak i på et tidlig tidspunkt og nær der løsningene er.

I 2016 er det registrert 98 HMS /ansattskader ved HDS mot 111 i 2015. Sykehuset har iverksatt tiltak for å redusere antall uønskede hendelser ytterligere i 2017. Tiltakene er først og fremst rettet mot stikkskader, vold og trusler.

Likestilling og diskriminering

I styret for Haraldsplass Diakonale Sykehus AS er tre av åtte medlemmer kvinner. Kvinneandelen blant ansatte utgjør rundt 80 prosent. Andel kvinner i ledende stillinger er ca. 70 prosent, og i sykehusets øverste ledergruppe er det 6 kvinner av totalt 10 ledere. Det er et mål at balansen mellom antall menn og kvinner i sykehusets ledende stillinger blir bedre.

Gjennom IA-avtalen og sykehusets handlingsplan har vi et fokus på å tilrettelegge for mennesker med redusert arbeidsevne, og totalt sett ønsker vi å skape en inkluderende organisasjon, hvor vi nyttiggjør våre ulikheter, men med en felles forankring i virksomhetens verdigrunnlag.

Ytre miljø

Sykehuset er opptatt av driftens påvirkning av naturen og har kontinuerlig fokus på viktige områder som avfallshåndtering, energiforbruk og utslipp til luft, vann og jord. Tilrettelegging for videokonferanseutstyr legger forholdene til rette for reduksjon av reisevirksomhet blant ansatte, og gir noe mindre bruk av ulike transportmidler som er belastende for miljøet.

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS ser på miljøarbeid som viktig, og fikk i 2016 miljøsertifisering etter ISO 14001 standarden. Hensikten med å innføre dette miljøstyringssystemet er å øke

miljøbevisstheten i det daglige arbeidet ytterligere gjennom gode rutiner og arbeidsmetoder. Det innebærer at sykehuset har oversikt over hvordan sykehusdriften påvirker naturen, og at vedtatt miljøpolitikk og miljømål blir fulgt opp. Miljøstandarden er et godt verktøy for å øke miljøprestasjonen til sykehuset. Det blir dermed ytterligere fokus på miljø fremover gjennom både konkrete tiltak og miljøbevisste arbeidere.

Årsregnskapet

Årsregnskapet for sykehuset viser et overskudd på 2,2 millioner kroner i 2016, mot 32,7 millioner kroner i underskudd for 2015. Årsaken til den store regnskapsmessige resultatforbedringen er knyttet til selskapets pensjonsavtaler. Ser vi på selve sykehusdriften, har den vært som forventet i 2016, med et overskudd på 8,7 millioner kroner mot et overskudd i 2015 på 6,6 millioner kroner.

I 2016 har sykehuset balanseført investeringer for 13,7 millioner kroner mot 23,4 millioner kroner for 2015. Balanseført verdi av varige driftsmidler pr. 31.12.2016 er 108 millioner kroner mot 108 millioner kroner i 2015.

Kontantbeholdning ved utgangen av regnskapsåret var 158,4 millioner kroner, mot 154,8 millioner kroner i 2015. I tillegg er 15 millioner kroner av selskapets likviditetsbeholdning i 2016 plassert i rentefond. Økningen i den samlede likviditeten skyldes i hovedsak at sykehuset har mottatt tilskudd til fremtidig pensjonspremie. Langsiktig gjeld pr. 31.12.2016 var 35 millioner kroner mot 45,2 millioner kroner i 2015. Kortsiktig gjeld pr. 31.12.2016 var 129,3 millioner kroner mot 120,2 millioner kroner i 2015.

Likviditetssituasjonen og arbeidskapitalen for sykehuset er ytterligere forbedret i forhold til 2015. Styret har fokus på likviditetsutviklingen i 2017 og vil fortsette arbeidet med å styrke likviditetssituasjonen til sykehuset.

Selskapet har en ikke balanseført pensjonsforpliktelse på 224 millioner kroner per 31.12.2016. Denne underdekningen finansieres løpende gjennom avtalen med Helse Vest RHF. Ved utgangen av 2016 var egenkapitalen i foretaket 147,2 millioner kroner (EK-andel 35,6 prosent) mot 145 millioner kroner (EK-andel 38,4 prosent) i 2015. Av egenkapitalen per 31.12.2016 utgjorde forskuttert kompensasjon for pensjonskostnader 45,8 millioner kroner, mot 56,4 millioner kroner per 31.12.2015. Det er således styrets vurdering at egenkapitalandelen fremdeles er lav, og det må arbeides for å øke denne gjennom kostnadseffektiv drift ved sykehuset.

Styret mener at årsregnskapet gir en rettvise oversikt over sykehusets stilling, utvikling og resultat pr. 31.12.2016.

Finansiell risiko

Selskapet har som målsetning å minimere finansiell risiko. Ved årsslutt er ingen eiendeler eller gjeld i utenlandsk valuta og er derfor ikke eksponert for valutarisiko. Selskapets likviditet er god og er i hovedsak plassert i bankinnskudd. I 2016 er deler av selskapets overskuddslikviditet plassert i rentefond. Gjennom dette er selskapet noe eksponert for rente- og kredittrisiko. Rentebetingelser på langsiktig gjeld på kr. 35,0 millioner er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR.

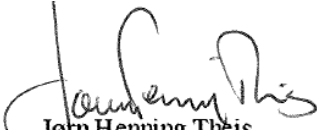
Økonomisk utvikling

Sykehuset har i 2016 arbeidet med en rekke omstillings- og inntektsbringende tiltak for å kunne møte fremtidens utfordringer og sikre en bærekraftig økonomi. Effektiviseringstiltak, bedre arealutnyttelse, nye pasientforløp og rutiner, samt fokus på bruk av operasjonskapasitet er bare noe av det som har vært jobbet godt med i sykehuset i året som har gått.

Sykehuset vil i 2017 fortsette arbeidet med å organisere og strukturere driften slik at ressursene nyttes mest mulig effektivt i arbeidet med å sikre at pasienter og pårørende får den nødvendige kvaliteten de har krav på. Prioriteringene skal gjenspeile sykehusets ansvar for å sikre kvalitativt gode spesialisthelsetjenester, bærekraftig utvikling og godt omdømme.

Helsetjenestene skal være av den beste kvalitet, slik at pasienter og pårørende kan si at de har møtt kompetanse med hjertevarme på Haraldsplass Diagonale Sykehus AS.

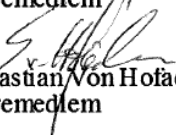
Styret vil rette en varm takk til alle medarbeidere for stor innsats i året som gikk, og ser frem til en felles innsats for utviklingen av Nye Haraldsplass i årene som kommer. Styret takker også samarbeidsparter og leverandører for godt samarbeid i året som har gått.

Jørn Henning Theis
Styrets formann

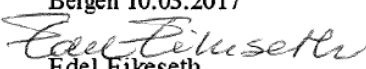

Laila Dávøy
Styremedlem

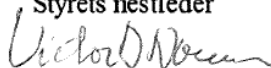

Sebastian Von Hofacker
Styremedlem

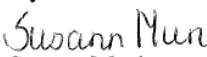
Bergen 10.03.2017

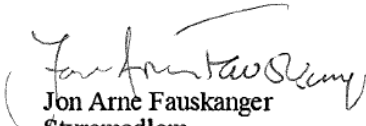
Edel Eikeseth
Styrets nestleder

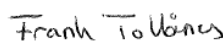
Victor D. Norman
Styremedlem

Susann Muri
Styremedlem

Jon Arne Fauskanger
Styremedlem

Frank Tollånes
Styremedlem

Kjerstin Fyllingen
Adm. direktør

RESULTAT

RESULTATREGNSKAP

Balanse pr. 31.12.2016

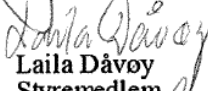
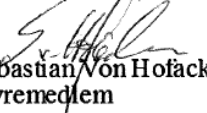
NOTER	2016	2015
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER		
	781 759 427	754 902 493
	83 597 738	85 577 496
2	<u>865 357 165</u>	<u>840 479 989</u>
4	86 104 475	85 081 111
3, 13, 15	636 757 142	647 667 828
7	13 685 971	13 266 076
3, 5, 17, 18	<u>128 014 007</u>	<u>128 154 871</u>
	<u>864 561 595</u>	<u>874 169 886</u>
	<u>795 570</u>	<u>-33 689 897</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER		
8	228 378	253 296
	2 072 308	1 803 436
	106 360	96 257
	<u>993 090</u>	<u>1 196 039</u>
	<u>1 413 956</u>	<u>956 950</u>
	<u>2 209 526</u>	<u>-32 732 947</u>
OVERFØRINGER		
	<u>-2 209 526</u>	<u>32 732 947</u>
	<u>-2 209 526</u>	<u>32 732 947</u>

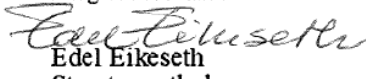
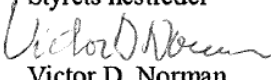
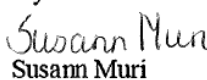
BALANSE

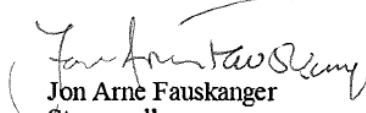
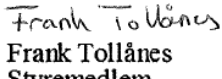

RESULTATREGNSKAP

NOTER		2016	2015
	EIENDELER		
	<i>Anleggsmidler</i>		
	Varige driftsmidler		
7	Bygningsmessige påkostninger	41 760 057	42 650 709
7, 9	Medisinsk teknisk utstyr, inventar, kontormaskiner o.l.	66 270 133	65 371 411
	Sum varige driftsmidler	<u>108 030 190</u>	<u>108 022 120</u>
	Finansielle anleggsmidler		
8, 12	Lån til foretak i samme konsern	10 642 702	10 642 702
8	Fordring på Helse Vest RHF	45 140 505	45 140 505
13	Pensjonsmidler	0	0
8	Andre fordringer	30 807 657	27 600 900
	Sum finansielle anleggsmidler	<u>86 590 864</u>	<u>83 384 107</u>
	Sum anleggsmidler	<u>194 621 054</u>	<u>191 406 226</u>
	<i>Omløpsmidler</i>		
11	Beholdninger	<u>5 255 308</u>	<u>5 856 791</u>
	Fordringer		
12	Kundefordringer	18 318 141	13 086 973
	Andre fordringer	21 755 492	12 546 298
	Sum fordringer	<u>40 073 633</u>	<u>25 633 272</u>
	Investeringer		
6	Rentefond	<u>15 043 861</u>	<u>0</u>
	Sum investeringer	<u>15 043 861</u>	<u>0</u>
10	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>158 379 354</u>	<u>154 815 349</u>
	Sum omløpsmidler	<u>218 752 156</u>	<u>186 305 412</u>
	SUM EIENDELER	<u>413 373 210</u>	<u>377 711 638</u>

NOTER		2016	2015
	EGENKAPITAL OG GJELD		
	Egenkapital		
	Innskutt egenkapital		
16	Aksjekapital (30.100 aksjer à kr 1.070)	32 207 000	32 207 000
	Overkurs	18 946 500	18 946 500
15	Sum innskutt egenkapital	<u>51 153 500</u>	<u>51 153 500</u>
	Oppljent egenkapital		
	Annen egenkapital	96 022 443	93 812 917
15	Sum oppljent egenkapital	<u>96 022 443</u>	<u>93 812 917</u>
15	Sum egenkapital	<u>147 175 943</u>	<u>144 966 417</u>
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
13	Pensjonsforpliktelser	63 086 759	27 214 920
14	Andre avsetninger for forpliktelser	38 841 170	40 097 605
	Sum avsetning for forpliktelser	<u>101 927 929</u>	<u>67 312 524</u>
	Annen langsiktig gjeld		
9	Gjeld til kredittinstitusjoner	12 500 000	15 000 000
9	Annen langsiktig gjeld	22 482 805	30 218 196
	Sum annen langsiktig gjeld	<u>34 982 805</u>	<u>45 218 196</u>
	Kortsiktig gjeld		
12	Leverandørgjeld	20 271 152	19 839 418
10	Skyldige offentlige avgifter	35 745 772	32 499 753
	Annen kortsiktig gjeld	73 269 610	67 875 329
	Sum kortsiktig gjeld	<u>129 286 533</u>	<u>120 214 501</u>
	Sum gjeld	<u>266 197 267</u>	<u>232 745 221</u>
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>413 373 210</u>	<u>377 711 638</u>

 John Henning Theis
 Styrets formann

 Laila Dávøy
 Styremedlem

 Sebastian Von Hofacker
 Styremedlem

Bergen 10.03.2017

 Edel Eikeseth
 Styrets nestleder

 Victor D. Norman
 Styremedlem

 Susann Muri
 Styremedlem

 Jon Arne Fauskanger
 Styremedlem

 Frank Tollånes
 Styremedlem

 Kjerstin Fyllingen
 Adm. direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	2016	2015
Ordinært resultat	2 209 526	-32 732 947
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	13 685 971	14 038 135
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	35 871 840	67 603 364
Endring i beholdninger	601 484	-964 640
Endring i kundefordringer	-5 231 168	859 512
Endring i leverandørgjeld	431 734	-7 957 861
Endring i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	-1 869 191	37 374 365
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	45 700 195	78 219 928
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-13 694 042	-23 388 000
Utbetalinger ved kjøp av finansielle omløpsmidler	-15 000 000	0
Utbetalinger til investeringer i finansielle anleggsmidler	-3 206 757	-2 652 588
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-31 900 799	-26 040 588
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	12 687 500
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-10 235 391	-8 908 333
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-10 235 391	3 779 168
Netto endring i bankinnskudd, kontanter o.l.	3 564 005	55 958 508
Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. pr. 1.1.	154 815 349	98 856 842
Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. pr. 31.12.	158 379 354	154 815 349

NOTER

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år, er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Inntekter og tilskudd

Betalingsmodell for somatiske helsetjenester er en kombinasjon av innsatsstyrt finansiering og basistil-skudd. Innsatsstyrt finansiering er basert på systemene DRG og ISF. DRG/ISF-systemet innebærer at DRG-poengene blir multiplisert med en pris per enhet. Samlet tilskudd fra Helse Vest inntektsføres i det år tilskuddet er gitt for. ISF-inntekter (innsatsstyrt finansiering), egenandeler samt refusjon fra HELFO er knyttet opp mot produksjon i virksomheten og blir inntektsført i den perioden aktiviteten er utført.

Mottatte investeringstilskudd og øremerkede gaver er behandlet som en utsatt inntektsføring. Tilskuddene klassifiseres som avsetninger under gjeld og blir resultatført som en korreksjonspost til avskrivningene på driftsmiddelet som tilskuddet knytter seg til.

Driftstilskudd som ikke knytter seg til bestemte kostnader blir inntektsført under andre driftsinntekter.

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når kravet på vederlag oppstår. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er klar sammenheng mellom utgifter og inntekter, fastsettes fordeling etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Skatt

Virksomheten er ikke skattepliktig.

Varige driftsmidler og av/nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost etter fradrag for planmessige lineære avskrivninger. Avskrivninger foretas fra og med det år driftsmiddelet tas i bruk.

Anleggsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående.

Beholdninger

Beholdninger er vurdert til lavest av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfalls-dato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsperiode i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Virkningen av endringer i pensjonsplan fordeles over gjenværende opptjeningsperiode. Arbeids-giveravgift er inkludert i tallene og er beregnet av balanseførte beløp. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi.

Egenkapitalinnskudd i KLP

For egenkapitalandel i KLP benyttes kostprinsippet. Det vil si at det normalt bare er inn- og utbetalinger som påvirker balanseført verdi av innskuddet. Det som investeres i egenkapital i KLP, er midler som går inn på kundens egenkapitalkonto, og forblir kundens eiendel. Egenkapitalinnskuddet får kunden med seg ved en eventuell flytting.

Leieavtaler

Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og kontroll til selskapet (finansiell leasing), balanseføres under varige driftsmidler og tilhørende leieforpliktelse medtas som forpliktelse under rentebærende langsiktig gjeld til nåverdien av leiebetalinger. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Endring av regnskapsprinsipp og sammenligningstall

Ved endring av regnskapsprinsipp og ved reklassifisering av poster i regnskapet blir sammenlignbare tall endret tilsvarende.

NOTE 2 - INNETEKTER PER VIRKSOMHETSOMRÅDE

	2016	2015
Basisramme	441 787 998	436 662 997
Aktivitetsbasert inntekt	337 971 429	318 239 496
Engangstilskudd	2 000 000	0
<u>Andre inntekter</u>	<u>83 597 738</u>	<u>85 577 496</u>
Sum	865 357 165	840 479 989

NOTE 3 - LØNSKOSTNAD, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

Lønnskostnad	2016	2015
Lønn og feriepenger	456 629 583	441 187 039
Arbeidsgiveravgift	64 544 196	63 052 233
Pensjonskostnader	98 316 845	129 342 419
Innleie av helsepersonell	11 967 330	8 153 905
Andre ytelser	920 668	652 583
<u>Andre personalkostnader</u>	<u>4 378 519</u>	<u>5 114 398</u>
Sum	636 757 142	647 667 828

Gjennomsnittlig antall årsverk var 701 i 2016 mot 698 i 2015.

Ytelser til ledende personer	Daglig leder
Lønn	1 549 739
Andre ytelser	8 837

Administrerende direktør er tilknyttet virksomhetens kollektive pensjonsordning på samme vilkår som selskapets øvrige ansatte. Pensjonskostnad for administrerende direktør utgjør kr. 385.018 og betalt premie utgjør kr. 149.253.

Administrerende direktør har avtale om 6 måneders etterlønn.

Styrehonorar for 2016 er kostnadsført med kr. 387.305.

NOTE 4 - VAREKOSTNADER

	2016	2015
Kjøp av medisinsk forbruksmateriell	66 912 433	63 525 088
Andre varekostnader	19 192 042	16 963 362
<u>Kjøp av helsetjenester</u>	<u>0</u>	<u>4 592 661</u>
Sum	86 104 475	85 081 111

NOTE 5 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2016	2015
Kostnader lokaler inkl. energi og brensel	27 511 048	25 989 701
Utstyr, inventar og lignende	7 152 699	6 792 215
Reparasjon, vedlikehold og service	13 657 689	14 526 684
Fremmede tjenester	44 408 923	46 582 002
Kontorkostnader, IT og lignende	28 191 363	26 788 184
Andre driftskostnader	7 177 013	7 476 084
Gevinst / tap ved salg av driftsmidler	-84 728	0
Sum	128 014 007	128 154 871

NOTE 6 - INVESTERINGER

Rentefond KLP FRN	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Resultatført
	01.11.2016	31.12.2016	Verdiendring
	15 000 000	15 043 861	43 861

NOTE 7 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

	Ombygging leide lokaler	Medisinsk teknisk utstyr	IT-utstyr	Inventar/ innredning,	Sum
				m.v.	
Anskaffelseskost pr. 1.1.	59 417 999	93 231 826	345 450	11 045 988	164 041 263
Tilgang i året	890 782	11 257 215	0	1 546 044	13 694 041
Avgang til anskaffelseskost	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.	60 308 781	104 489 040	345 450	12 592 032	177 735 304
Akk av- og nedskrivninger pr. 1.1.	16 767 290	35 010 532	89 088	4 152 234	56 019 143
Årets avskrivninger	1 801 986	10 421 722	90 241	1 372 022	13 685 971
Reversert avskrivning solgte eiendeler	0	0	0	0	0
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0
Akk av- og nedskrivninger pr. 31.12.	18 569 276	45 432 254	179 329	5 524 256	69 705 114
Bokført verdi pr. 31.12.	41 739 505	59 056 787	166 122	7 067 776	108 030 190¹
Økonomisk levetid	25 år	5-10 år	3-7 år	5-10 år	
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær	lineær	

Balansførte leieavtaler inkludert i anskaffelseskost utgjør kr. 44.058.836 per 31.12.2016.
 Årets avskrivninger for balansførte leieavtaler utgjør kr. 7.735.391.

NOTE 8 - FORDRINGER MED FORFALL SENERE ENN ETT ÅR

	2016	2015
Fordring mot Helse Vest RHF *)	45 140 505	45 140 505
Egenkapitalinnskudd i KLP	30 807 657	27 600 900
Lån til konsernselskap **)	10 642 702	10 642 702

*) Det er inngått forlik mellom Helse Vest RHF og Haraldsplass Diakonale Sykehus AS om et betinget krav knyttet til oppgjør for feriepenger, variabel lønn, overlegepermisjoner og pensjonsforpliktelser fra før sykehusreformen. Kravet kommer til utbetaling dersom avtaleforholdet mellom Helse Vest RHF og Haraldsplass Diakonale Sykehus AS opphører.

**) Lånet skal nedbetales ved innflytting i nytt sengebygg i 2018. Rente på lånet er satt til 6 måneders NIBOR + 1 %.

NOTE 9 - PANTESIKRET LANGSIKTIG GJELD

Gjeld	2016	2015
Gjeld med forfall senere enn fem år	0	2 500 000
Gjeld som er sikret ved pant		
Gjeld til kredittinstitusjoner	12 500 000	15 000 000
<u>Annen langsiktig gjeld</u>	<u>22 482 805</u>	<u>30 218 196</u>
Sum	34 982 805	45 218 196
Bokført verdi av pantsatte eiendeler		
Driftstilbehør	66 270 133	65 371 411

NOTE 10 - BUNDNE MIDLER

Av inntående på bankkonto er kr 21.365.380 bundne skattetrekkmidler. Beløpet dekker skyldig skattetrekk pr. 31.12.

NOTE 11 - BEHOLDNINGER

	2016	2015
Medisinsk forbruksmateriell	4 611 467	5 132 219
<u>Andre beholdninger</u>	<u>643 841</u>	<u>724 573</u>
Sum	5 255 308	5 856 791

NOTE 12 - MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Kundefordringer	2016	2015
Haraldsplass Diakonale Stiftelse	388 303	289 055
Haraldsplass Barnevern	1 000	0
Sum	389 303	333 718

Lån til Haraldsplass Diakonale Stiftelse	10 642 702	10 642 702
--	------------	------------

Leverandørgjeld	2016	2015
Haraldsplass Diakonale Stiftelse	561 498	3 754
Haraldsplass Barnevern	0	0
Sum	561 498	3 754

NOTE 13 - PENSJONSKOSTNADER, -MIDLER OG -FORPLIKTELSE

Selskapet har pensjonsordninger i KLP som omfatter i alt 1.734 personer, herav 1.004 aktive. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsen inkluderer AFP-ordningen.

	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsordning	77 520 879	84 632 154
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	36 037 745	34 304 051
Avkastning på pensjonsmidler	-33 714 106	-31 554 339
Resultatført estimatavvik	9 858 844	28 914 011
Administrasjonkostnad	4 174 397	4 565 017
Arbeidsgiveravgift	13 999 068	17 827 637
Resultatført planendring	0	0
Pensjonskostnad	107 876 827	138 688 531
Medlemsinnkudd fra ansatte	-9 780 888	-9 515 219
Netto pensjonskostnad	98 095 939	129 173 312
	31.12.2016	31.12.2015
Opptjente pensjonsforpliktelser		
Beregnet effekt av fremtidig lønnsregulering		
Pålopte pensjonsforpliktelser	1 390 704 512	1 273 204 498
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-1 130 493 913	-1 008 167 390
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-210 029 218	-245 626 573
Periodisert arbeidsgiveravgift	12 905 378	7 804 385
Netto pensjonsforpliktelser/-midler	63 086 759	27 214 920

Økonomiske forutsetninger:

Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,60 %	3,30 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	2,50 %
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25 %	2,25 %
Forventet pensjonsøkning	1,48 %	1,48 %

Som aktuariemessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger.

Gjennomsnittlig durasjon på selskapets planer:

Sykepleierordningen:	18,5 år
Sykehuslegeordningen:	19,1 år
Fellesordningen:	17,1 år

Gjennom den årlige bestillingen fra Helse Vest RHF reguleres årlig kostnadsdekning av pensjoner. I denne er det tatt inn en egen formulering som regulerer selskapets kompensasjon knyttet til variasjon i pensjonskostnader. I dette ligger at i den grad Helse Vest RHF kompenserer egne helseforetak for ekstraordinære pensjonsutgifter, herunder amortisering av tidligere opptjente rettigheter, vil også HDS AS få tilsvarende kompensasjon. Se også note 15.

NOTE 14 - ANDRE AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER

	2016	2015
Avtalefestet permisjon	17 635 456	17 135 936
Fond til forskning og faglig utvikling	14 609 596	16 365 551
<u>Andre avsetninger</u>	<u>6 596 118</u>	<u>6 596 118</u>
Sum	38 841 170	40 097 605

NOTE 15 - EGENKAPITAL

	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2016	32 207 000	18 946 500	93 812 917	144 966 417
<i>Årets endring i egenkapital</i>				
<u>Årets resultat</u>			<u>2 209 526</u>	<u>2 209 526</u>
Egenkapital 31.12.2016	32 207 000	18 946 500	96 022 443	147 175 943

Som følge av en planendring ble pensjonskostnaden i 2014 vesentlig redusert. Selskapet mottok likevel finansiering med utgangspunkt i pensjonskostnad for 2013. Helse Vest RHF forutsatte at oppbygging av egenkapital som følge av overkompensasjon for pensjonskostnad i 2014 benyttes til å dekke fremtidig vekst i pensjonskostnader. Også for 2016 har selskapet mottatt finansiering med basis i pensjonskostnaden for 2013. Dette innebærer at årsresultatet for 2016 er belastet en merkostnad på kr. 10.630.200 som er finansiert gjennom kompensasjon tidligere år. Resterende egenkapital som er bundet opp for å dekke fremtidig pensjonskostnad utgjør dermed kr. 45.810.537 per 31.12.2016.

Per 31.12.2016 overstiger ikke-balanseførte pensjonsforpliktelser selskapets egenkapital. Vurderingen om grunnlaget for fortsatt drift er basert på at det er et offentlig ansvar å dekke de historiske pensjonskostnadene hos ideelle aktører som driver helse- og sosiale tjenester etter avtale med staten. Se også note 2 og 13.

NOTE 16 - AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

	Antall	Pålydende	Bokført
Aksjer	30 100	1 070	32 207 000

<u>Navn</u>	<u>Aksjer</u>	<u>Eierandel</u>	<u>Stemmeandel</u>
Haraldsplass diakonale stiftelse	30 100	100 %	100 %

NOTE 17 - NÆRSTÅENDE PARTER

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS leier sykehusbygninger av sykehusets eier, Haraldsplass Diakonale Stiftelse. Fakturert leie for 2016 er kr 15 343 809.

NOTE 18 - REVISJONSHONORAR

	2016	2015
Revisjonshonorar		
Lovpålagt revisjon	277 563	284 538
Andre attestasjonstjenester	18 750	26 025
<u>Andre tjenester utenfor revisjon</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Sum	296 313	310 563

Alle tall er inkludert merverdiavgift.

REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert Haraldsplass Diakonale Sykehus AS' årsregnskap som viser et overskudd på kr 2.209.526. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen. I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil. Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen

garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet. Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- Identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons-handlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- Opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons-handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- Evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- Konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- Evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

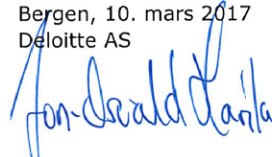
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000. «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at

ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 10. mars 2017
Deloitte AS

Jon-Osvold Harila
statsautorisert revisor

Haraldsplass
Diakonale Sykehus

www.haraldsplass.no

